

Odrto pismo Eurodoc-a Evropskemu parlamentu v zvezi z direktivo o avtorskih pravicah

Spoštovani poslanci Evropskega parlamenta,

Mi, predstavniki evropskih raziskovalcev na začetku kariere, na tem mestu vljudno pozivamo vas, poslance Evropskega parlamenta, da dne 5. julija 2018 GLASUJETE PROTI sprejemu predloga [Direktive o avtorskih pravicah na enotnem digitalnem trgu \[2016/0280\(COD\)\]](#).

[Evropski svet doktorskih kandidatov in mladih raziskovalcev \(European Council of Doctoral Candidates and Junior Researchers – Eurodoc\)](#) je zveza nacionalnih združenj, ki zastopa doktorske kandidate in mlade raziskovalce v 28 državah širom Evrope. Smo nepridobitna organizacija s sedežem v Bruslju ter glavni déležnik več kot milijona evropskih raziskovalcev na začetku kariere, ki predstavljajo večino raziskovalcev ter so v središču raziskav in inovacij.

Svojo zaskrbljenost glede direktive o avtorskih pravicah smo že izrazili kot podpisniki odprtega pisma članom Odbora za pravne zadeve Evropskega parlamenta z naslovom [Evropska reforma avtorskih pravic ogroža odprti dostop in odprto znanost](#). Zdi se nam nujno potrebno, da zaradi nezadovoljivega izida glasovanja Odbora za pravne zadeve Evropskega parlamenta dne 20. junija 2018 stopimo v neposreden stik z vsemi poslanci Evropskega parlamenta.

Odločno podpiramo vizijo Evropske komisije o odpiranju raziskav in inovacije ter povezovanju akademskih krogov, industrije in civilne družbe v Evropi (kot je bila zasnovana v programu politike [Odprte inovacije, odprta znanost, odprtost svetu](#) ter podprta programoma financiranja [Obzorje 2020](#) in [Obzorje Evropa](#)). Močno verjamemo, da bo direktiva o avtorskih pravicah v sedanjih obliki ne le resno zavrla prehod v odprto znanost, temveč tudi otežila raziskave in inovacije v Evropi.

Še posebej smo zaskrbljeni glede 3., 11. in 13. člena direktive o avtorskih pravicah, ki neutemeljeno omejujejo rudarjenje besedila in podatkov v avtorskopravno zaščitenih delih, pretirano razširjajo pravice založnikov tiskanih medijev do spletne uporabe tiskanih vsebin ter vsiljujejo obvezne zahteve po avtorizaciji ali samodejnem filtriranju vsebin pred nalaganjem na splet. To bo vodilo do škodljivih omejitev temeljnih pravic do informacijske svobode ter močno omejilo dostop do raziskovalnih podatkov in publikacij v Evropi. Predlog direktive nasprotuje in spodkopava prizadevanja Evropske unije za [odprti dostop](#) in [odprte podatke](#) ter ogroža projekte digitalne infrastrukture, kot je [Evropski oblak odprte znanosti \(European Open Science Cloud – EOSC\)](#).

3. člen: Rudarjenje besedila in podatkov

Rudarjenje besedila in podatkov je ključno za raziskave in inovacije ter bi moralo biti dovoljeno ne le v zasebne, pač pa tudi v komercialne namene. Strinjamo se z [Evropskim združenjem za avtorske pravice](#), da rudarjenje besedila in podatkov v avtorskopravno zaščitenih delih ne bi smelo biti stvar avtorskih pravic: rudarjenje besedila in podatkov ne uporablja avtorskopravno zaščitenih del kot takih, temveč dostopa do informacij, shranjenih v njih, ter nima nobenega vpliva na običajno izrabo avtorskopravno zaščitenih del. Strinjamo se tudi z [Evropskimi raziskovalnimi centri](#), da člen ne bo spodbujal raziskav in inovacij, če bodo le-te oejene na znanstvena namene in organizacije: raziskave in inovacije so del (kolektivnih) prizadevanj vseh družbenih igralcev, vključno z akademsko sfero, industrijo in civilno družbo. Zahtevamo, naj se rudarjenje besedila in

podatkov ne opredeli kot kršitev avtorskih pravic ter da se 3. člen bodisi črta bodisi minimalno razširi z dovoljenjem za rudarjenje besedila in podatkov v avtorskopravno zaščitene delih tudi za ne-znanstvene namene in organizacije širom Evrope.

11. člen: Zaščita tiskanih publikacij pred digitalno uporabo

Dostop do spletnih novic in medijev je ključen za odprto in demokratično družbo ter za širjenje znanstvenega znanja. Strinjamo se z [Evropskim združenjem za avtorske pravice](#), da bo podeljevanje ekskluzivnih avtorskih pravic za (ponovno) uporabo tiskanih vsebin založnikom tiskovin negativno vplivalo na svobodo izražanja in informacij, pa tudi na tekmovanje na trgu spletnih novic in medijev; javne informacije bodo (ne)namenoma filtrirane in popačene, medtem ko bodo majhni in neodvisni založniki prikrajšani v primerjavi z velikimi založniki. Strinjamo se tudi z [Evropskimi raziskovalnimi centri](#), da bo podeljevanje pomožnih avtorskih pravic založnikom tiskovin ustvarilo nepotrebno podvajanje avtorskih pravic za isto stvaritev: založniki tiskovin namreč že pridobivajo avtorske pravice od ustvarjalcev vsebin s pomočjo zakonitih pogodb. Izvzetje ustvarjanja hiperpovezav se nam zdi nezadovoljivo; hiperpovezave pogosto vsebujejo izvlečke, ki se nanašajo na povezano vsebino, vendar ni jasno, ali bo (nacionalna) zakonodaja dovoljevala takšne izvlečke. Tudi izvzetje »znanstvene periodike« se nam zdi nezadovoljivo: definicija in obseg takšne periodike ni jasna in ne bo zajela celotnega spektra znanstvene produkcije. Dodeljevanje pomožnih avtorskih pravic znanstvenim založnikom bo ne le zvišalo stroške in omejilo dostop do znanstvene produkcije, pač pa je tudi v popolnem nasprotju z odprto agendo Evropske komisije. Zahtevamo, da se razprava o avtorskih pravicah osredotoči na avtorske pravice ustvarjalcev vsebin in ne založnikov ter da se 11. člen črta.

13. člen: uporaba zaščitene vsebin s strani ponudnikov storitev deljenja spletnih vsebin

Obveza po pridobivanju dovoljenj za nalaganje vsebin ali filtriranje vsebin z učinkovitimi tehnologijami s strani spletnih platform bo zavrlo odprto širjenje informacij ter raziskovalnih podatkov in publikacij. Strinjamo se z [\(izvornimi\) pionirji in snovalci interneta](#), da bo takšna obveza ogrozila prihodnost interneta ter ga spremenila iz odprte platforme za izmenjavo in inovacije v orodje za avtomatiziran nadzor in cenzuro vsebin. Spletne platforme ne bodo zmožne pridobiti dovoljenj od vseh uporabnikov in avtomatizirani filtri ne bodo zmožni ločevati med vsemi vsebinami, ki kršijo avtorske pravice, kar bo vodilo v napačno in pretirano blokado vsebin. Strinjamo se tudi z [Evropskim združenjem za avtorske pravice](#) in [Evropskimi raziskovalnimi centri](#), da je člen v svojem dometu in uporabi, poleg tega pa tudi nejasno povezan z (nacionalnimi) zakonodajami s področja avtorskih pravic; interpretacija tega člena bo izredno problematična ter bo vodila do konfliktov z obstoječo zakonodajo s področja avtorskih pravic, svobode izražanja in zaščite osebnih podatkov. Menimo, da bo člen omejil dostop do raziskovalnih podatkov in publikacij v repozitorijih in ogrozil prihodnost [Evropskega oblaka odprte znanosti \(EOSC\)](#). Ni namreč jasno, ali bo izvzetje nekomercialnih spletnih platform zajelo vse izobraževalne in znanstvene repozitorije, še posebej tiste, ki so nastali zasebno ali v sodelovanju z industrijo, kot na primer v mnogih projektih v sklopu Obzorij 2020. Takšni repozitoriji se bodo, skupaj z majhnimi do srednje velikimi podjetji, soočili z znatnimi pravnimi in obratovalnimi stroški za tehnologijo filtriranja ter s tveganjem posredne odgovornosti. Zahtevamo podporo odprtemu internetu in odprti znanosti ter črtanje 13. člena.

Prosimo, GLASUJTE PROTI sprejemu predloga ter začetku tristranske razprave o direktivi o avtorskih pravicah, tako da bodo vse zainteresirane strani imele na voljo dovolj časa odprto in temeljito nasloviti 3., 11. in 13. člen, ter Evropi zagotovite pošteno avtorskopravno zakonodajo!

S spoštovanjem,

Gareth O'Neill | @gtoneill | +31651003175 | gareth.oneill@eurodoc.net

Predsednik [Evropskega sveta doktorskih kandidatov in mladih raziskovalcev \(Eurodoc\)](#)